

اشاره :

با توجه به صنعتی شدن جوامع و لزوم پیشرفت‌های اقتصادی در سایه افزایش کارهای تولیدی و همچنین ازدیاد جمعیت و نیروی کار تعاملات بین کارفرما و کارگر در سالهای اخیر افزایش یافته است. بدیهی است با افزایش این تعاملات، برخوردها و پاره‌ای‌مسایلی و اختلافات نیز در محیط‌های کاری بوجود می‌آید. در قانون کار، مراجعی به عنوان هیأت‌های حل اختلاف جهت رسیدگی به این امور پیش‌بینی شده است که در این راهنما کلیات آن و همچنین نحوه طرح دعوی تا اجرای حکم بیان می‌گردد.

کارگر

کارگر از لحاظ قانون کار کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حقوق و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می‌کند. کلیه افرادی که مشمول تعریف فوق باشند از نظر قانون کارگر محسوب می‌شوند و فرقی بین نهبان یک کارگاه با مدیر فنی آن نیست.

کارفرما

کارفرما شخصی است که کارگر به درخواست و به اعتبار او در مقابل دریافت حقوق و سایر مزایا کار می‌کند. مدیران و مسوولانی که عهده دار اداره کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می‌شوند.

کارگاه

محل است که کارگر به درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می‌کند از قبیل مؤسسات صنعتی، کشاورزی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافری، خدماتی، تجاری، تولیدی، اماکن عمومی و امثال آن.

قرارداد کار

عبارت از قرارداد کتبی یا شفاهی است که به موجب آن کارگر در قبال دریافت مزد، کاری را برای مدت موقت یا غیرموقت برای کارفرما انجام می‌دهد.

مراجع زیربط جهت حل اختلاف:

الف- مراجع حل اختلاف در قانون کار

در قانون کار مراجع حل اختلاف به دو دسته ۱- هیأت تشخیص (به عنوان مراجع بدوی) ۲- هیأت حل اختلاف (به عنوان مرجع تجدیدنظر) تقسیم شده است: در هر استان چندین هیأت تشخیص و حل اختلاف به تناسب وسعت آن استان پیش‌بینی شده است. مثلاً در استان تهران

شعب (شمال، جنوب، غرب، شرق، شمال غرب، جنوب غرب، شمال شرق، جنوب شرق) تشکیل در صورت بروز اختلاف در روابط کارگر و کارفرما اعم از اخراج بدون دلیل موجه، عدم پرداخت حقوق و مزایا، مرخصی و... کارگر می بایست در صورت عدم حل موضوع از طریق سازش مستقیم بین کارفرما و کارگر و یا مذاکره با شوراهای اسلامی مستقر در کارگاه و در صورتیکه شورای اسلامی کار در واحدی نباشد از طریق انجمن صنفی کارگران و یا نماینده قانونی کارگران و کارفرما باید به اداره کار مربوطه جهت طرح دعوی مراجعه نماید.

مراجعه به اداره کار و امور اجتماعی

کارگر برای طرح دعوی باید به اداره کاری مراجعه نماید که کارگاه در حوزه آن اداره واقع شده است. به عنوان مثال چنانچه نشانی کارگاه در منطقه‌ای در جنوب غرب تهران باشد کارگر می تواند به اداره کار جنوب غرب مراجعه نماید. پس از مراجعه به اداره مربوطه کارگر می تواند درخواست خود را با شرح مختصر اختلاف بوجود آمده و همچنین حقوق و مزایای احتمالی پرداخت نشده را حداکثر در ۲ صفحه نوشته آنرا ثبت نموده و به اداره کار ارایه نماید.

آیا شخص دیگری می تواند به نمایندگی از کارگر طرح دعوی نماید؟

چنانچه کارگر شخصاً نتواند امور مربوط به طرح دعوی را انجام دهد می تواند شخص دیگری را به عنوان نماینده معرفی نماید تا به جای او طرح دعوی نماید. به این منظور مدعی می تواند به دفاتر اسناد رسمی مراجعه و نسبت به دادن وکالت به فرد مورد نظر خود اقدام نماید. بدیهی است حضور نماینده کارگر در مراجع حل اختلاف قطعاً باید با ارایه وکالتنامه با توجه به مناطق جغرافیایی، ادارات کار و مراجع حل اختلاف تشکیل شده باشد

مراجع حل اختلاف مکلف به پذیرفتن وکالتنامه دستی و خطی که اصالت آنها مشخص نیست نخواهند بود مگر آنکه اعطای نمایندگی و وکالت به طرق دیگر کاملاً برای مراجع تشخیص و حل اختلاف محرز و مسلم گردد. طرح دعوی در مراجع حل اختلاف چه هزینه هایی دارد؟ رسیدگی به دعاوی در مراجع حل اختلاف هیچ هزینه ای ندارد و رایگان می باشد.

رسیدگی به اختلافات

پس از تقدیم دادخواست، وقت رسیدگی با روز و ساعت مشخص تعیین و به کارگر و کارفرما ابلاغ می شود. طرفین می بایست در وقت مقرر در هیأت تشخیص در همان اداره کار مربوطه حاضر شده و دفاعیات و مدارک خود را ابراز نمایند، هیأت مزبور پس از استماع اظهارات طرفین، پرونده را بررسی و رأی مقتضی صادر می نماید. در مواردی که برای احراز صحت ادعاهای طرفین نیاز به تحقیق و بررسی باشد هیأت های تشخیص حل اختلاف برای روشن شدن حقیقت، پرونده را جهت بررسی های لازم به اداره بازرسی و تحقیق ارسال می نمایند و در جلسه آتی گزارش بازرس اعزامی ملاک صدور رأی خواهد بود. و همچنین می توانند در صورت لزوم از مسوولین و کارشناسان انجمن ها و شوراهای اسلامی واحدهای تولیدی، صنعتی یا خدماتی و کشاورزی دعوت به عمل آورند و نظرات و اطلاعات آنان را درخصوص موضوع استماع نمایند.

تجدید نظر از رأی

رأی هیأت های تشخیص ۱۵ روز پس از ابلاغ آن لازم الاجراء می باشد لیکن چنانچه ظرف مدت مذکور یکی از طرفین به آن اعتراض داشته باشد می تواند اعتراض خود را کتباً به هیأت حل اختلاف تقدیم نماید رأی هیأت مزبور پس از صدور قطعی و لازم الاجراء می باشد. آرای صادره از مراجع تشخیص و یا حل اختلاف اداره کار و امور اجتماعی علی رغم قطعیت آنها قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است. در انتهای این دفترچه نمونه ای از دادخواست به دیوان عدالت اداری در اعتراض بر رأی صادره آورده می شود. اعتراض به رأی مراجع تشخیص یا شورای حل اختلاف، مانع اجرای آرای مزبور نیست مگر اینکه مرجع قضایی مذکور دستوری دایر بر توقف عملیات اجرایی صادر و اعلام نماید.

ب- مراجع دادگستری

۱- محاکم دادگستری

این محاکم با شکایت کارگر در موضوعاتی که حتماً می بایست در

مراجع قضایی مطرح شود رسیدگی را آغاز و رأی مقتضی صادر می نمایند. به عنوان مثال در حوادث ناشی از کار که به علت قصور کارفرما باشد بحث پرداخت دیه و خسارت می بایست در محاکم دادگستری رسیدگی شود و یا توهین و فحاشی کارفرما به کارگر در دادسرا و دادگاه های جزایی رسیدگی و رأی صادر می شود زیرا اینگونه موارد هر چند در کارگاه و بین کارگر و کارفرما بوده ولی نوعاً از شمول قانون کار خارج و در قوانین عمومی مطرح گردیده است.

۲- اجرای احکام دادگستری

اجرای احکام دادگستری علاوه بر اجرای آرای صادره از دادگاه های دادگستری، آرای صادره از هیأت تشخیص و هیأت حل اختلاف را نیز اجرا می نماید. بدین صورت که اگر رأی قطعی به سود کارگر صادر شد ولی کارفرما از آن تبعیت ننمود با درخواست کارگر، عین رأی به دادگستری مربوطه ارسال خواهد شد. در اداره دادگستری براساس رأی صادره، اجراییه صادر و به کارفرما ابلاغ می شود، اگر رأی مبنی بر بازگشت به کار کارگر باشد، کارفرما ظرف ۱۰ روز از دریافت برگه اجراییه فرصت دارد آنرا به اجرا بگذارد و کارگر را مشغول به کار کند. و اگر رأی صادره مبنی بر مطالبه طلب از کارفرما باشد ظرف یک ماه از ابلاغ اجراییه می بایست طلب کارگر را تأدیه نماید در غیر این صورت کارگر می تواند تقاضای توقیف اموال کارفرما را معادل طلب خود بنماید.

دو نمونه از درخواست مربوط به طرح دعاوی در اداره کار

(۱)

بسمه تعالی

ریاست محترم اداره کار منطقه جنوب غرب تهران

اینجانب که به موجب قرارداد شماره مورخ در شرکت مشغول کار بوده ام. لیکن ۲ ماه از حقوق و مزایا به اینجانب پرداخت نشده و پس از اعتراض نیز بدون هیچ دلیل موجهی حکم اخراج اینجانب صادر گردیده است لذا از آن مقام محترم تقاضای رسیدگی و صدور حکم به پرداخت حقوق و مزایا به شرح ذیل و همچنین برگشت به کار را دارم.

۱- حقوق ماهیانه تیر و مرداد ماه

۲- عیدی متعلقه

۳- بازخرید مرخصی

۴- مزایای غیر نقدی و خواربار

۵- ۴۵ ساعت اضافه کار

تاریخ..... امضاء

(۲)

بسمه تعالی

اداره کار و امور اجتماعی

با سلام،

احتراماً به استحضار می‌رساند: اینجانب کارگر کارخانه..... که از مورخه به عنوان کارگر با حقوق ریال مشغول به کار شده ام و آخرین حقوق اینجانب نیز ریال می‌باشد در اثر حادثه ناشی از کار که منجر به شکستگی دست چپ و سه دنده اینجانب شده پس از دریافت دیه از کارفرما وفق رأی شماره شعبه دادگاه جزایی تهران در مورخه..... از کار اخراج شده و کارفرما سنوات و سه ماه حقوق و مزایای اینجانب را پرداخت نکرده است. لذا تقاضای رسیدگی و صدور حکم وفق مقررات قانون کار را دارم.

تاریخ امضاء

یک نمونه از درخواست ارسال پرونده به دادگستری جهت صدور اجراییه

بسمه تعالی

ریاست محترم اداره کار منطقه جنوب غرب تهران

با سلام،

احتراماً اینجانب علیه شرکت طرح دعوی نموده ام و رأی قطعی شماره مورخ از شعبه هیأت تشخیص به نفع اینجانب صادر و در مرجع حل اختلاف نیز تأیید و قطعی گردیده است. لیکن شرکت فوق با وجود ابلاغ رأی از اجرای آن امتناع می‌نماید. لذا تقاضای ارسال پرونده به دادگستری جهت صدور اجراییه را دارم.

تاریخ امضاء

یک نمونه از درخواست تجدیدنظر

بسمه تعالی

ریاست محترم اداره کار و امور اجتماعی (هیأت حل اختلاف)

احتراماً به استحضار می‌رساند: اینجانب کارگر/ کارفرما شرکت..... نسبت به رأی صادره مورخه هیأت تشخیص معترض بوده و تقاضای رسیدگی مجدد پرونده مزبور با توجه به دلایل و مدارک ارایه شده دارم.

تاریخ امضاء

یک نمونه از اعتراض به رأی قطعی مراجع تشخیص یا حل اختلاف اداره کار و امور اجتماعی

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت شهر- خیابان- کوچه- شماره- پلاک
خواهان	مشخصات وی در این قسمت تکمیل می شود.				
خوانده	۱- اداره کار و امور اجتماعی (از مرکزی که رأی از آن مرجع علیه وی صادر شده باشد) ۲- مشخصات شخص حقیقی یا حقوقی به عنوان کارفرما.				
وکیل یا نماینده قانونی	مشخصات وی در صورت وجود در این قسمت تکمیل شود.				
تعیین خواسته و بهای آن	تقاضای رسیدگی و صدور حکم بر ابطال رأی صادره از هیأت حل اختلاف یا تشخیص (در صورتی که رأی در این مرحله قطعی شده باشد)				
دلایل و منضمات دادخواست	۱- فتوکپی مصدق رأی صادره ۲- اسناد و مدارکی که دلیل اشتغال به کار و فعالیت وی در طرح دادخواست است.				
ریاست محترم دیوان عدالت اداری					
با سلام					
ضمن تقدیم مدارک و مستندات فوق الذکر نظر به اینکه متعاقب اخراج اینجانب توسط خوانده ردیف دوم مرجع حل اختلاف یا تشخیص بدون عنایت به ادله اینجانب این اخراج را موجه و قانونی دانسته است و از طرفی بنابه دلایل ۱ ۲ این رأی به ناحق و برخلاف ضوابط قانونی بوده است به استناد بند ۲ از ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری رسیدگی و صدور حکم بر ابطال تصمیمات خلاف قانون مرجع فوق الذکر و اعاده اینجانب به کار را از محضر آن مرجع محترم استدعا دارم.					
محل امضاء-مهر- انگشت					

شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه دادگاه عمومی
شماره رسیدگی فرمایید.
تاریخ	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده تاریخ / / امضاء